1938 ий 18 июнь № 53 (436) Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетар-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

Антирелигиозный пропагандым чарныде ышташ

РСФСР ден Марий АССР Верховный Советыш сайлаш ямдылалтмаш кугу политический нӧлталтмаш дене эрта. Чыла шемер калык Верховный Советышке сайлыме исторический кечым —26 июньым коммунист ден беспартийный - шамычын сталинский блокшо верч шке йӱкшым кугу куанымаш дене пуаш вуча.

РСФСР ден Марий АССР Верховный Советыш сайлымашым эша сайын эртарашлан избирательный участкылаште, пасулаште агитационно-массовый пашам кумдан шарыман.

Избирательный законым умылтарыме да агитатор-шамыч верч голосоватлыме дене пырля массе коклаште антирелигиозный пропагандымат чарныде ыштыман. Антирелигиозный пашам административный метод дене огыл, а агитаций, пропаганде метод дене ыштыман.

РСФСР ден Марий АССР Верховный Советыш сайлаш ямдылалтмаште реакционный духовник-шамыч Верховный Советлашке сайлымашым шкаланышт контрреволюционный интересыштлан кучылташ тыршат. Тидым мондыман огыл. Садлан кажне комсомольский организацийын, комсомолецын обязанностьышт— антирелигиозный пропагандым чарныде, кажне кечын ышташ, духовник-шамычын маневрыштым, подлый пашаштым жапыште разоблачитлаш. Поп, сектант, мулла, карт да моло духовник-шамычын фашизмын - агентышт троцкистско-бухаринский, буржуазне - националистический кашак дене пырля улмыштым, пырля паша ыштымыштым массылан умылтараш.

Олор гелэ кыдалаш школысо (Марий-Турек район) туныктышо комсомолец Пушкин йолташ 1938 ийыште антирелигиозный теме ден 18 кана докладым, беседым, лекцийым эртарен. Тудын беседе, лекций эртарымаш эре 30—50 еҥ коштыт. Тиде жапыште Марий-Турек районышто 21 первичный СВБ организацийым организоватлыме. Нине организацийыш 439 еҥ пурен.

Каласаш кӱлеш, ВЛКСМ райком да посна первичный комсомольский организаций-шамыч антирелигиозный пропаганде пашам вуйлатен огыт шого. Посна комсомольский организаций вуйлатыше-ш мычын йоҥгылыш умылмашышт уло. Нуно антирелигиозный пропаганде—тиде эртыше этап шонат. Садлан антирелигиозный пропаганде пашам огыт ыште.

Марий-Турек райкомол антирелигиозный пропаганде нерген ик вопросымат ВЛКСМ райком бюроеш ончен огыл.

ВЛКСМ Кужеҥер райком да тудын секретарьже Морозов йолташ антирелигиозный пропаганде паша ыштымашым ок кӱл пашалан шотлен. Молодежь коклаште антирелигиозный теме дене лекцийым, докладым, беседым эртарен огыл. Район кӧргыштӧ кунар первичный СВБ организаций уло да кӧ нуным вуйлата Морозов йолташ ок шинче. Морозов йолташ ВЛКСМ уставыште ВЛКСМ молодежлан религиозный предрассудкын вредшым умылтара да молодежлан антирелигиозный пропаганде дене посна кружокым, лекцийым организоватла, манын ончыктымыжым умлен огыл.

Антирелигиозный паша моло районлаштат: Оршанке—секретарь Иванов, Шернур—секретарь Пекпаев, Еласал—секретарь Кочетов начарын ыштат. СВБ районный ден областной Совет-шамычат пашам йӧрдымын ыштат. Кажне комсомольский организацийын, комсомолецын задачыже—массе коклаште религийын вредшым умылтараш, религиозный пережитке ваштареш кучедалаш. СВБ организаций - шамычым пеҥгыдемдаш, кушташ. Нунылан антирелигиозный пропаганде шарашышт эреак полшаш.

Большевистский бдительностьым кӱшкырак

(Йошкар-Ола IV-ше партийный конференций гыч)

15 июньышто 5 час кастене Лесотехнический институтын актовый залешыже Йошкар-Ола партийный организацийын IV-ше конференцийже почылто. Конференцийыш 129 делегат толын. Конференцийым ВКП(б) Йошкар Ола горкомын первой секретарь обязанностьым шуктен шогышо **В. М. Архипов** йолташ почо.

Кужу жап сово кырымаш дене почетный президиумыш **Сталин, Молотов, Каганович, Ворошилов, Калинин, Чубарь, Андреев, Микоян, Димитров, Жданов, Ежов, Тельман**, да **Хозе Диас** йолташ-шамыч сайлалтыч.

Конференций президиумыш **Архипов, Карачаров, Кузнецов, Мамаев, Абрамов, Кавалеров, Кашников, Кленов, Рябчиков, Мелединь, Ачева, Бахматов** да **Фуфыгин** йолташ - шамыч сайлалтыч.

Конференций кужу сово кырымаш дене тӱнямбал пролетариатын кугу вождьшо, йӧратыме **Сталин** йолташлан салам письмам колташ приниматлен.

Вара Йошкар-Ола партийный организацийын пашаже нерген докладым ВКП(б) Йошкар Ола Горкомын кокымшо секретарьже Кленов йолташ ыштыш.

* * *

16 июньышто эрден кас заседаньыште доклад почеш пренийыште 38 делегат кутырыш.

Пренийыште кутырышо-шамыч Йошкар-Ола ВКП(б) Горком секретарь Кленовын отчетный докладшым критиковатлышт.

—Кленов йолташ шкенжын отчетыштыжо чыла оласе паша нерген кутырен пуыш, но партийный паша нерген, кузе ВКП(б) Горком бюро калык тушман-шамыч дене кучедал шоген, пеш шагал ончыктыш,—манеш Кашников йолташ.

Конференций кугу вниманий ден Карачаров йолташын выступленьыжым колышто. Тудо посна первичный партийный организацийын (Наркомзем, Наркомфин, Лесозавод, МАССР Исполком) большевистский бдительностьым йомдарен, калык тушман кашакым ужде пашам ыштен шогымыштым ончыктыш. Вет тиде организацийыште кужу жап руководитель постышто калык тушман Макаров, Троицкий, Петров, Бусыгин вредитлен шогеныт. Умбакыже партийный организацийын бдительностьым эреак нӧлталын, маскироватлалт шогышо калык тушман, буржуазный националист кашакым разоблачитлен вожге кӱрышт пытарыман. Критик ден самокритик уке дене Горкомышто секретарьлан калык тушман кашак Врублевский, Микин, Кулагин вредитлен шогеныт.

Партийный организаций Горком бюро деч тӱгалын первичный партийный организаций-шамыч марте, комсомольский организаций-шамычлан начарын полшен шогеныт.

Архипов йолташ шке выступленийыштыже Горком бюрон кугу ситыдымашыже нерген да партийный организацийын ончыкылык ыштышаш задачыже нерген ойлыш да бдительностьым кӱшкӧ нӧлталаш критик ден самокритикым шараш, класс тушман, буржуазный националист кашакым вожге куклен пытараш чыла коммунист-шамычым ӱжӧ.

Горкомын ыштыме пашажым IV-ше партконференций неудовлетворительныйлан шотлыш.

* * *

17 июньышто эр заседаньыште **конференций** ВКП(б) горком пленум членлан тайне голосоване дене сайлашлан спискыш пурташ 58 кандидат-шамычым выдвигатлышт. Кандидатур шамычым обсуждатлыме годым открытый голосоване ден списке гыч 14 еҥым корандышт. Кас заседаньыште закрытый тайный голосоване ден ВКП(б) горком пленум членлан 35 еҥым, ревкомиссий членлан 5 еҥым сайлышт. Тыгак областной конференцийыш делегатлан решающий йӱк 43 еҥым, совещательный йӱк 4 еҥым сайлыме. Тидын дене конференций шке пашажым пытарыш.

Профессор И. С. Бериташвили ден И. А. Джавахишвилим наградитлыме нерген

СССР Верховный Совет Президиумын указше

Тбилисский государственный университетлан 20-шо ий темме лӱмеш профессор **И. С. Бериташвилим** да профессор **И. А. Джавахишвилим** научно-педагогический пашаште пеш кугу заслугыштлан **„Трудовое красное знамя“** орден дене НАГРАДИТЛАШ.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель—
М. Калинин.

СССР Верховный Совет Президиум секретарь—
А. Горкин.

Москва, Кремль. 1938 ий 15 июнь.

СОВЕТ УШЕМЫШТЕ

„МУРМАНЕЦ“ АРКТИКЫШ ЛЕКТЕШ

15 июньышто 15 часыште „Мурманец“ шке портышкыжо пӧртылын. Скандинавий йыр Ленинград гыч Мурманскыш шумеш 13 суткаште кайме.

Отважне моряк - шамычым вашлияш шочшышт, палымышт да оласе представитель-шамыч толыныт.

Судна портеш митинг лийын. Митингыште ойлышо „Мурманец“ капитан Ульянов йолташ каласен:—Судно ден экипаж вес рейсыш —Карский теҥызыш ий тӱрым обследоватлаш каяш ямде. Тидын дене пырля „Мурманец“ ледовой разведке ыштыме годым самолет-шамыч дене кылым кучаш, метеорологический сводкым пуаш да тугак вӱд ӱмбалне йоҥгымым исследоватлаш тӱгалеш.

Ныл-вич кече гыч, гидрографический снаряженьым приниматлымек „Мурманец“ Арктикыш лектеш.

70 ТӰЖЕМ „КОММУНАР“ КОМБАЙНЫМ ЫШТЕН ЛУКМО

„Коммунар“ завод (Запорожье) 70 тӱжем комбайным ыштен луктын.

„Коммунар“ маркан первой советский комбайн 1930 ийыште лукталтын.

Кок сталинский вичияшыште заводым пӱтынек механизироватлыме. 1930 ий мучко завод 347 комбайным ыштен луктын, кызыт тынар машинам кумыл кечыште ыштен луктеш.

„Пахта-Арал“ колхоз шыдаҥым погаш тӱгалын

15 июньышто Чимкент (Казах ССР) гыч увертарат: таче „Пахта-Арал“ колхозышто шыдаҥым поген налмаш тӱгалын. 10 комбайн пашам ышта. Ирджарский ден Пахта - Аральский машинно тракторный станций колхозлаште шыдаҥым кокымшо кече погат.

Краснознаменный ансамбль Комсомольскышто

11 июньышто эрдене красноармейский мурым мурышо да куштышо Краснознаменный ансамбль Комсомольск олашке толын. Вокзалыште ансамбль участник-шамычым оласе шемер-шамыч шокшын вашлийыныт.

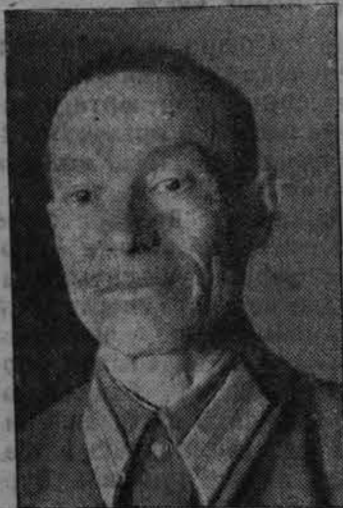
Ансамбль Комсомольск олалан кудымшо идалык пайремлымаште лиеш.

МАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ДЕПУТАТЫШ КАНДИДАТ-ШАМЫЧ

Йошкар-Олинский городской избирательный округ

Андрей Иванович БЕЛЯЕВ

Андрей Иванович Беляев 1893 ийыште, Йошкар-Ола район, Арбанский ял совет, Нурма селаште, йорло кресаньык ешеш шочын. Ачаж ден аважын путырак йорло

улмышт дене Андрей Иванович улыжат кок ий веле тунем кертын.

1905 ийыште тудо Царевококшайск оласе кулак-шамыч дене батрак лийын пашам ышта.

1914 ийыште кугыжан армийыш налалтеш да 1917 ий июль марте Балтийский флотышто рядовой моряклан служитла. 1917 ий шыже гыч 1918 ий июль марте шке озанлыкыштыже пашам ышта. Вара Йошкар Армийыш добровольно служитлаш кая. Первойжым рядовойлан, а вара взвод командирлан служитла. Восточный фронтышто чехословак-шамыч ден Колчак ваштареш кучедалеш. 1919 ий апрель гыч западный фронтышто лиеш, тыште Юденич ваштареш кучедалын. 1920 ий август гыч 1921 ий ноябрь марте южный фронтышто Врангель ваштареш кучедалын.

1921 ий гыч Беляев йолташ Пашазе-Кресаньык Милицийын органлаштыже кўрылтде пашам ышта. Шке обязанностьшым примерным шуктымылан тудо шуко гана премироватлалтын.

Социалистический собственность ден революционно порядкым аралыме пашаште кугу заслугым ыштымыжлан кодшо ийыште СССР правительстве А. И. Беляев йолташым Красная Звезда орден дене наградитлен.

Йошкар-Олинский городской избирательный комиссий Беляев йолташым Марий АССР Верховный Совет депутатыш кандидатлан регистрироватлен.

Красно-Волжский избирательный округ

Евгения Сергеевна ПИЧУГИНА

Евгения Сергеевна Пичугина 1914 ийыште, Кырык-Марий район, Красно-Волжский ял совет-Верхние Шалаболки ялыште йорло кресаньык ешеш шочын. Тудын 3 ияш улмыжо годым ачаже колыш, тидын деч вара Евгения Сергеевнан илышыже утларак нелемын.

Ленин ден Сталинын вуйлатыме по еш Октябрьский Социалистический ре-

волюций мемнан элысе шемер-шамычлан пиялан илышым пуэн. Совет властьын кушкын да пенгыдем толмыж дене пырля, Евгения Сергеевна кушкын. 1930 ий марте тудо шке ялыштыже илен. 1930 ий гыч 1933 ий марте ӧрдыж гашаште коштын. 1933 ийыште мӧнгыжӧ пӧртылеш да колхозышко пура.

Шке озанлыкым нигунам уждымо йорло кресаньык ӱдыр колхозышто улшо пеш кугу йӧнлан чот куанен пашашке пижын. Первой ийын Евгения Сергеевна колхозын рядовой членжылан ышта, варажым бригадирлан ышташ тӱҥалеш. Колхоз тудлан трактористка квалификацийым налашыже йӧным пуэн. 1936 ий гыч Евгения Сергеевна Кырык-Марий МТС-ын трактористкажлан ышта. Колхоз Евгения Сергеевналан пиялан, куанымашан илышым, пашам чаплын ыштыме верч калыкын пагалымашыжым пуэн. Евгения Сергеевна чыла пашамат сайын ыштымыже дене тиде пагалымашым заслужитлен. Тудым шуко гана премироватлыме.

Евгения Сергеевна Марий АССР Конституцийым приниматлыше Марий областьын XI-ше областной Чрезвычайный Совет С'ездыштыже участвоватлен.

Шемер-шамычын предвыборный погынымашлаштышт тудын кандидатуржым Марий АССР Верховный Совет депутатыш выдвигатлыме.

Куженерский избирательный округ

Андрей Федорович КАШНИКОВ

Андрей Федорович Кашников 1896 ийыште Ярославский губерний, Угличский уездысе кресаньык ешеш шочын. Ялысе церковно приходской школым тунем лекмек, 13 ияш Андрей Кашников самостоятельне илаш тӱҥалын.

1919 ийыште Кашников йолташ действующий армий радамыш кая, тушто рядовойлан шотлалтын.

1919 ийыште А. Ф. Кашников коммунистический партий радамыш пура. 1919-20 ийлаште тудо Чрезвычайне Комиссийын Московский, а варажым Киевский Особый отделыштыже, юго-западный фронтын Особый отделыштыже пашам ыштен.

Моло ийлаштыже Кашников йолташ ответственне партийне пашаште ышташ тӱҥалын. Первойжым „Угличская правда" газетын редакторжылан, партий укомын агитационный отдел вуйлатышылан, Мышкиныште, варажым Тутаевыште, Даниловышто РКП(б) уездный комитет секретарьлан ыштен. 1926-28 ийлаште тудо Ярославский Губсовпартшколым вуйлата. Тужеч тудым Москош ӱжын налыт, тушто Н. К. Крупская лӱмеш коммунистический воспитане Академийын административно-хозяйственне часть проректорлан ышта.

1930 ий октябрь гыч Кашников йолташ Моско область Зарайский обувной фабрикыште партийне организацийым вуйлата.

Тужеч Кашников йолташым Партий Арзамас МТС

политотделыш колта, тушто тудо „За большевистские колхозы" газет редакторлан ышта, тиде газет 1934 ийыште краевой почетно оҥаш пурталтын.

1935 ий февраль гыч Кашников йолташ „Марийская Правда" газетын ответственне редакторжо, тиде жап гычак тудо ВКП(б) Маробком пленум ден бюро член; партий Иошкар-Ола Горкомын кок созывыштыжат членлан сайлалтын.

Васиневский избирательный округ

Иван Андреевич СТЕМАСОВ

Иван Андреевич Стемасов 1904 ийыште, Горьковский область, Пильненский район, Юморга ялыште йорло кресаньык ешеш шочын.

1916 ийыште Иван Андеевич тӱҥалтыш школым тунем пытарен да ял озанлык пашам ышташ тӱҥалын. 1922 ийыште Стемасов йолташ Юморгский ял совет членлан сайлалтеш, тиде жап гыч тудо общественне пашам активне ышта. Ик идалык гыч тудым Симбирский губерне, Курмышский уезд, Петрякинский волисполкомын финансе паша вуйлатышыжлан выдвигатлат.

1926 ий ноябрь гыч Стемасов йолташ Нижегородский губерне, Сергачевский уезд Уразовский финотделым вуйлата, икмыняр жап гыч тудо Уразовский исполком секретарьлан ышта. 1929 ий гыч Стемасов йолташ Кзыл-Октябрьский райисполком секретарь пашашке кусна. Кок ий гыч Стемасов йолташым Кзыл-Октябрьский райфинотделым вуйлаташ шогалтат.

Горьковский краевой финансе управлений Стемасов йолташым 1933 ийыште РСФСР Наркомфинын центральный курсышкыжо тунемаш Ленинградыш командироватлен. Тиде курсым Стемасов йолташ „отлично" аклымаш дене тунем пытарыш.

Курсым тунем пытарымыже деч вара Стемасов йолташ пашам ышташ Марий республикыш толеш. Ончычын тудо Кырык-Марий райфинотделым вуйлатен. 1936 ийыште, Юрин

районым организоватлымек, тудым у районыш финотделымак вуйлаташ колтышт.

1938 ийыште Стемасов йолташым республик организацийлаште ответственный пашаш выдвигатлат. Ик жап тудо Марий АССР здравотдел вуйлатышын заместительжылан ышташ. Кызыт Стемасов йолташ Марий республик финотделым вуйлата.

Шалинский избирательный округ

Иван Алексеевич ГРЕБНЕВ

Иван Алексеевич Гребнев Марий АССР, У-Тор'ял район, Чук-Сола ялыште, йорло кресаньык ешеш

1903 ийыште шочын. 1926 ийыште комсомолыш да 1927 ийыште ВКП(б) членыш кандидатлан пура 1928 ийыште Йошкар Ола парторганизаций Гуебнев йолташым партий членыш приниматла. 1925 ий гыч 1927 ий марте Иван Алексеевич Иошкар Армийыште служитла. Тыште полковой школым тунем лекмек, тудым эн сай примерный младший командирым, срок деч ончыч демобилизоватлат да Иошкар-Олашке совпартшколыш тунемаш колтат. Тыште кок ий тунеммек, ВКП(б) Обком Марисоюзыш инструктор-культурвиклан колта.

1930 ий гыч 1934 ий марте ВКП(б) Звенига парторганизацийыште пашам ышта. Пытартыш жапыште ВКП(б) райком секретарьын заместительжылан ышта. Тиде ийыштак ВКП(б) Обком Гребнев йолташым Иошкар-Ола городской парторганизацийыш колта. Кирпичный заводысо первичне парторганизаций парткомын секретарьже лийын ик жап ыштымек, октябрьыште ВКП(б) ЦК пеленсе Партийне Контрольно Комиссийын Марий областьысе Партколлегийыжке технический секретарь да партследователь пашаш колталтеш. 1935 ийыште ВКП(б) Йошкар-Ола горкомышто инструкторлан ышта. 1936 ийыште шыже марте ВКСХШ-ыште тунемеш, тыжечын ВКП(б) Обком прокуратур органлашке ышташ колта. Тиде пашаште 1937 ий декабрь марте ышта. 1937 ий декабрьыште ВКП(б) Обком Гребнев йолташым ВКП(б) Обкомын советско-торговой отдел вуйлатышылан утвердитлен.

МАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ДЕПУТАТЫШ КАНДИДАТ

Великопольский избирательный округ

Ираида Михайловна ЛАРИНА

Ираида Михайловна Ларина 1918 ийыште, Марий АССР, Оршанке селаеш шочын. Тудо изиж годымак тулыкеш кодын. Ачаже колен, аваже уборщицалан ыштен.

Коммунистический партий, совет власть Ираида Михайловналан, моло шемерлан гаяк, тунемаш возможностым пуэныт. 1934 ийыште Ларина йолташ йоча площадке пашаенг-шамыч ямдылыме курсышто тунемын. Тунем лекме деч вара Шулкинский ял совет, Куйбышев лӱмеш колхозын йоча площадкыштыже воспитательницалан ыштa.

Ларина йолташын трактористка квалификацийым налаш кугу желаныже лийын. 1936 ий мартыште 3 тылзаш тракторист-шамыч курсыш тунемаш пура, тыжечын успешно тунем лектеш. Тудо тракторым вашке освоитлен да первой ийыштак пасушто ударнын ышта.

1936 ий декабрыште эн сай стахановка Ларина йолташым республиканский механизаций школыш командироватлат. Тыште 8 тылзе жап тудо сложный машина-шамычын механизмыжым сайын палаш тыршен тунемеш.

Ял озанлыкысе стахановец-шамычын республиканский совещаньыште Ларина йолташ „ВНИЛ-5“ льнотеребилке дене 60 гектар пытыным поган сӧрен. Тудо шенжын обязательствыжым эртарен темен—64 гектарым поген.

1936 ий 29 октябрыште Ираида Михайловна комсомолыш пура.

Стахановка Ларина йолташын общественне пашам активнын ыштен шогымыжым Оршанке районышто пален шогат. СССР Верховный Советыш сайлыме жапыште Национальность Советыш сайлышашлан Оршанский окружной избирательный комиссийын членжылан ыштен. Кызыт Ларина йолташ РСФСР Верховный Советыш сайлышашлан Иошкар - Ола сельский окружной избирательный комиссий член.

Ларина йолташ ВЛКСМ Оршанке райком секретарьын первой заместительжылан пашам ышта.

Юный пожарный дружиным организоватлышт

„Азин“ колхозышто (Ронго район) комсомольский организаций юный пожарный дружиным организоватлен. Тиде дружин РСФСР ден Марий АССР Верховный Советыш сайлыме кечын—26 июньышто избиратель-шамычын избирательный участкыш голосоватлаш каймекышт колхоз амбарым, вӱтам, складым, молымат оролаш тӱҥалеш. Дружиным сайлаш ийготыш шудымо комсомолец-шамыч вуйлатат.

„10 лет МАО“ колхозыштат (Ронго районак) юный пожарный дружиным организоватлыме. Пожарный дружинылан тунемше, пионер-шамычат полшен шогат.

Загайнов Миклай.

ПИОНЕРСКИЙ ЛАГЕРЬЛАН ОГЫТ ЯМДЫЛАЛТ

Куженер районышто 1 июльлан районный пионерский лагерь почылтшаш. Туге гынат пионерский лагерьлан ямдылалтмаш пеш начар эртаралтеш. Але колхоз-шамыч дене договорымат ышташ тӱҥалме огыл. ВЛКСМ райком пионер вожатый-шамычым назначитлыме нерген шонналтенат огыл. Пионер отдел вуйлатыше Шахматова тыгай пашам ужеш гынат, пашам кӱлеш семын ышташ пижын огыл.

Тыгак пионер - шамыч коклаште кеҥеж оздоровительный пашат ок ышталт.

Куженгер райкомоллан тиде ситыдымашым пытарен, пионерский лагерьлан кызытак ямдылалташ пижман.

Комсомолец.

ВЛКСМ Обком III пленумын решенийжым лончылышт

14 июньышто Буденный лӱмеш колхоз пеленсе комсомольский организацийын (Морко район) погынымашыже лие. Погынымаште 15 еҥ участвоватлен. Тыште ВЛКСМ Обком III пленумын решенийжым лончылымо почеш критик ден самокритике моло гунамсе деч кӱшкырак нӧлталалте.

Тиде колхоз пеленсе комсомольский организаций апрель тылзыште 7 комсомолец дене организоватлалтын гынат, але комсомол пашам кӱлеш семын шындыме огыл.

Комсомольский организацийын але ятыр ситыдымашыже уло. Несоюзный молодежь коклаште политико-воспитательный пашам нимолан йӧрдымын шындыме. Тиде жапыште комсомолыш ик еҥым гына пуртымо. Ӱдыр шамыч коклашге нимогай паша ок ыштaлт.

Комсомолец - шамычын дисциплиныштпужлен. Теве комсололец Задовский Моркышто йӱынат, хулиганитлен коштын, тудын билетшымат шупшын налынат. Комсомолец Кольцов Николай общественный пашам ок ыште. Тыгак избирательный закон тунемаштат паша начар кая.

—Тыгай койышым мучашыш шуктыман да комсомольский организацийын пашажым саемдыман,—манеш комсомолец Бушков йолташ.

Погынымаште лийше-шамыч ВЛКСМ Обком III пленумын пунчалжым пеш келшышылан шотлышт.

Волков Сидыр.

Колхозласе политкружок-шамычлан 33 пропагандист

16 июньышто колхозный политшкол-шамычлан пропагандист-шамычым ямдылыме 3 тылзаш республиканский курс гыч 33 пропагандистым туныктен лукмо.

Курсант-шамыч 4 тылзе жапыште ВКП(б) историй, история народов СССР, политэкономий, экономический географий, СССР Конституций, руш йылме, Ленин—Сталин комсомол нерген предмет-шамычым тунемыныт.

Курсым ныл еҥ: Загайнов, Столяров, Зорин йолташ-шамыч чыла предмет денат отличне пытареныт.

Тунем лекше - шамыч ВЛКСМ райкомолын политучебо отдел вуйлатышыштлан, ВЛКСМ райкомолын да колхозласе политшколын пропагандистышылан пашам ышташ тӱҥалыт.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ИЛЫШ

КОНСТАНТИНОВ САЙ ПРОПАГАНДИСТ

„Корай“ колхоз пелен (Сотнур район) апрель тылзыште 11 еҥ ден первичный комсомольский организацийым организоватлыме. ВЛКСМ Сотнур райком тиде комсомольский организацийыш апрель тылзыште Константинов йолташым пропагандистлан колтыш.

Константинов йолташ тиде кугу поручениеым тӱрыс да образцово шуктен толеш. Политучебым расписаний почеш эртара. Занятийым сайын ямдылалтын эртара да занятийыште картым, схемым кучылтеш. Политучебыш комсомолец-шамыч чыланат коштыт.

Адак Константинов йолташ международный положений нерген дополнительне занятийым эртара. Политкружокышто сайын тунемше комсомолец - шамычат улыт. Теве Анисимов, Тойдуганов, Никитин йолташмыт занятийыш сайын ямдылалтын толмышт дене, кажне йодмашлан сай вашмутым пуат.

Кажне комсомолец РСФСР ден МАССР Верховный Советыш сайлаш ямдылалтмаште колхозник-шамыч коклаште агитатор ден пропагандистлан пашам ыштат.

Корамас ПКШ пелен-се комсомол комитет секретарь—**А. А. Алексеев.**

СВБ ОРГАНИЗАЦИЙЛАН ПОЛЫШЫМ ПУМАН

Марий-Турек районышто СВБ районный бюро пашам 1937 ий апрель тылзыште ышташ тӱҥалын. СВБ первичный организаций секретарь-шамыч дене инструктивный совещанийым эртарыме. Тушто Сталинский Конституций да антирелигиозный пропагандын задачыже тыгак международный положений нерген вопросым ончымо. Совещанийыште 15 еҥ участвоватлен.

Тылеч посна инструктивный совещаньым парторг, комсорг, местком председатель, лудмо пӧрт ден йошкар пусак вуйлатыше-шамыч дене эртарыме. 26 колхозышто антирелигиозный теме дене постановкым шындыме. „Рошто“, „Кугечын происхожденьыже“ да моло антирелигиозный теме денат 123 колхозышто докладым да беседым эртарыме. Тушко 30 тӱжем еҥым авалтыме.

Колхозник - шамыч коклаште антирелигиозный пропаганде ден агитаций пашам ыштыме дене 21 первичный СВБ организацийым угыч организоватлыме, тушко членлан 439 еҥым пуртымо.

Районысо СВБ бюрон 29 активше уло. Нунын коклаште Олорский пелэ кыдалаш школышто туныктышо комсомолец Пушкин И. И. йолташ пашам сайын ышта. Тудо 1937 ий сентябрь тылзыштак антирелигиозный кружокым организоватлен, паша план почеш 18 занятийым эртарен. Тудын занятийышкыже 30—50 слушатель коштыт. Пушкинын организоватлыме СВБ кружок вий дене „Рошто“ дене, „кугечын порисхожденьыже да классовый сущностьшо“ доклад дене „Палантай“, „Тавк“, „Пионер“, „Комсомолец“ колхозышко лекме.

Сендинский прорабпункт пеленсе СВБ кружокат (секретарь—Григорьев Л. И.) пашажым начар огыл ышта.

Каласаш кӱлеш, районный организаций але веруюший - шамыч коклаште антирелигиозный пропагандым колтен шогаш ок полшо. ВЛКСМ райком шке бюроштыжо молодежь коклаште антирелигиозный пропагандын состояньыже нерген ик канат ончымо огыл.

Роно антирелигиозный пропаганде да агитацийым ситыдымын вуйлата. Школлаште, лудмо пӧрт, библиотеклаште кузе паша каймым огеш шинче.

Казанцев В. В.

Яниковлан комсомольский билет поген налаш кӧ правам пуэн

Марий-Турек МСТ директорын политчасть дене ожнысо заместительже Яников шке практик пашаштыже комсомольский демократийым пудыртылын. Теве комсомольский организацийын решеньыже уке ӱмбачак ВЛКСМ член, тракторист Чимаев Г. деч йӱмыжлан комсомольский билетшым шупшын налын.

Чимаев комсомольский дисциплиным пудырен гын, комсомольский организацийлан тидын нерген лончылаш кӱлеш ыле. Туге гынат, Чимаев 1937 ий гыч билет деч посна коштеш.

Чимаевын йоҥылыш пашаже нерген ВЛКСМ райкомат шинча, но тудын нерген нимогай решеным луктын огыл.

Яников ВКП(б) член. Кӧ тудлан комсомольский демократийым пудырташ да комсомолец дек бездушно относитлаш правам пуэн? ВКП(б) райкомлан Яников нерген ончен налман.

Г. М.

А. М. ГОРЬКИЙ

(Колымыжлан 2 ий темын)

Алексей Максимович Пешков 1868 ий 28 мартыште Нижний-Новгород олаеш (Кызыт Горький) столяр ешеш шочын. Шкенжын йоча годсо нелэ илышыжым Горький „Детство", „В людях", „Мои университеты" кнагаштыже сайын ончыктен пуэн. Тудын ияш ачаж деч, лу ияш аваж деч тулыкеш кодын, кугызаже дене орланен илэн.

Горький Россий мучко коштын. Украиныште, Кавказыште, Шем теҥызыште лийын. Сторожлан, садовниклан, пекарьлан, грузчиклан, дворниклан ыштен коштын. Шке илышыштыже тудо трудовой калыкын чыла йӧсӧ илышыжым ужын.

Горький тунем кертын огыл. Книагам шуко лудмыж дене гына кугун шинчымашым налын.

1892 ийыште Кавказский газетеш Горькийын „Макар Чудран" лӱман первой ойлымашыже печатлалтеш.

Горький литературный творчествыш пурымыж деч ончычак революционный движенийыште участвоватлен. Тидлан 1889 ийыште тудым первой кана тюрмаш петырат, тылеч вара тудо шуко кана арестоватлалтеш.

Большевик-шамыч дек лишеммек Горький партийын поручитлымыже почеш революционный движений пашалан окса погаш Америкыш кая.

1907 ийыште Горький партийын Лондонысо V-ше с'ездыштыже участвоватла. Туштӧ Ленин дене пеш чот палыме лиеш.

Октябрьский революций деч вара Максим Горький „Всемирная Литература" издательствыште активне участвоватла. Интеллигенций ден ученный-шамыч коклаште агитаций пашам ышта.

1932 ийыште А. М. Горькийын литературный ден общественный политический пашажлан 40 ий теммыжым мӧмнан эл да пӱтынь тӱвян палемдымышт годым Сталин йолташ Горькийлан тыгай саламым колтен:

„Шерге Алексей Максимович!

Чонем дене Тендам саламлем да кидетым пеҥгыдын кормыштем. Пӱтынь шемерын куанымыжлан, пашазе классын тушманже-шамычын страхыштлан, Тланда шуко илаш да пашам ышташ желатлем.

И. Сталин".

Горькийым литературный заслугылан Ленин орден дене наградитлыме. Мутын гениальный художникше Максим Горький пӱтынь шке илышыжым тӱнясе шемер калыкын благожо верч кучедалмашлан пуэн.

Фашизмын троцкистско-бухаринский агентышт—гуштедыше, шпион, диверсант, вредитель-шамыч шемер калыкын пиялже верч кучедалше великий писательым ужын кертын огытыл. 1936 ий 18 июньыштo фашистский разбойник, троцкистско-бухаринский пий-шамыч Максим Горькийым пуштыныт. Горький колымылан таче кок ий темын.

Горький колен, но тудын пашаже шемер калыкын шӱмыштыжӧ курым дене илаш тӱҥалеш, тудын лӱмжӧ да пашаже пӱтынь калыкым ончычко — пиялан, (коммунизмыш) в е с е л а, илышыш ӱжеш.

Лудмо пӧрт лӱмжылан гына

Пектубай район, Ежов лӱмеш колхоз пелен лудмо пӧртыш калык шуко погына. Но избач Шевелевын пашам начар ыштымыже дене колхозник-шамыч коклаште массово-агитационный пашам шындыме огыл.

Лудмо пӧрт пелен драматический, хоровой, физкультурный кружок-шамыч лӱмжылан гына шотлалтыт. Нунын пашашт йӧршеш шаланен пытен.

Пектубай ронолан Ежов лӱмеш колхоз теленсе лудмо пӧртын состояныжым терген налын, пашам саемдаш кӱлеш полышым пуман.

Чиркинский.

Библиотек тӱкылмӧ шинча

Культурно-массовый пашам вуйлатымаште йошкар пусак да библиотек-шамыч пеш кугу верым налын шогат. СССР Верховный Советыш сайлыме кампанийыште шуко йошкар пусак ден библиотек-шамыч массе коклаште агитационный пашам сайын ыштен шогышт. РСФСР ден МАССР Верховный Советыш сайлыме кампанийыштат шуко йошкар пусак ден библиотек-шамыч культурно да агитационно-массовый пашам сайын ыштат. Туге гынат але южо йошкар пусак ден библиотек массе паша деч кӱрылтыныт.

Теве Казанский селасе библиотеке (Шернур район) эре тӱкылмӧ шинча, а лудшо-шамыч толын библиотекарь Егошина йолташым вучен шогат, да мӧнгеш каят. Адак тиде библиотекыштак Казанский МТС-ын йошкар пусакше уло, тушто: патефон, балалайке, радио, биллиярд да моло модышат улыт. Но яра жапым культурно эртараш МТС-се пашазе дене служащий-шамыч йошкар пусакышке нигузеат пурен огыт керт. Тиде веле огыл, Егошина йолташ колхозлаште пырдыж газет л у к м а ш ы м организоватлен огыл. Пырдыж газет редактор-шамычым огеш вуйлате. Колхозышто РСФСР ден МАССР Верховный Советыш сайлаш ямдылалтмаште библиотек ден йошйошкар-пусак начар полшат.

Пашазе.

Избирательный законым тунемеш

„Тӱҥалтыш" колхозын членже Данилов Андрий (Роҥго район) РСФСР ден Марий АССР Верховный Советыш сайлыме нерген положенийым да Сталинский Конституцийым куанен тунемеш. Шке тунеммыжым колхозник-шамычлан эреак умылтарен шога. Данилов йолташ кыдал 60 ийым шукта гынат, пашам ударнын ышта.

И. Этиганов.

КАПИТАЛИСТ ЭЛЛАШТЭ

ИСПАНИЙ ФРОНТЛАШТЕ

Авиацийын действийже нерген официальный сводкышто ончыкталтеш: Леванта фронтышто южышто кучедалме годым республиканский летчикшамыч кок моторан „Гейнкель" ик самолетым да „Мессершмидт" кум истребительный самолетым волтен шуэныт. Республиканец-шамыч кок истребительне самолетым йомдареныт, пилот-шамыч парашют дене тӧрштен утленыт. 13 июньышто кастене 38 бомбардировщик ден 14 истребительне фашистский самолет, нуно теҥгыз велым толыныт, Сагунто районышко 350 утла бомбым кудалтеныт. Бомбо материальне эҥгекым ыштен огыл да колышо ден сусыргышат лийын огыл. Икмыняр фашистский самолет Валенсий портыш бомбым кышкен. Йӱдым тушман самолет Барселон гоч каяш тӧчен. Республиканский зенитный батерей фашистский самолет-шамычым ола деч поктыл колтен, нине самолет-шамыч Монкада районыш (Барселон деч севернырак) икмыняр бомбым кудалтеныт, эҥгек лийын огыл.

КИТАЙЫСЕ КРЕДАЛМАШ

Центральный Китайыште

Пытартыш кечылаште военне действий центр Центральный Китайыш куснен. Японский командоване Янцзы эҥерыш Уху деч югозападне районыш кугу теҥгыз вийым чумырен, активне военне операцийым тӱҥалын. 13 июньышто Аньцын ола деч восточный районышто (Аньхуэй провинций столици) 600 еҥан японский десант волен. Тыгаяк японский десант Янцзы эҥерын южный серышкыже (Аньцын ваштареш) волен. Пытартыш кок кечыште японский военне корабль гыч Аньцыныш бомбым кышкеныт. 13 ден 14 июньышто пеш чот кредалмаш лийын.

Японский войска тугак Нанкин деч западне районышто наступленым виянгда. Кредалмаш Чаоху ер деч западыште Шучен ола районышто лийын шога.

14 июньышто 20 китайский самолет Янцзы эҥерыште Гуйца ден Аньцын коклаште улшо японский корабль-шамыч ӱмбак бомбым кышкен, бомбым кышкыме дене кок японский корабль вӱд йымак каен да кок корабльым пудыртымо.

Северный Китайыште

Кэнань провинцийын северный ужашыштыже, Чжэнчжоу ден Кайфын районышто кредалмаш чарнен. Куанхе эҥер плотинам шалатыме дене вӱд талышнымаш кумдаҥ шога. Китай гыч увертарыме почеш, 5 тӱжем еҥан японский войска вӱд йымак каен. 7 тӱжем еҥан вес японский войска часть Кайфын районеш шке базыже деч вӱд дене пӱчкылтын да нунат пытышаш улыт. Тылеч посна вӱд йымаке 250 японский орудий, 30 танк, 100 броневик логалын.

Южный Китайыште

12 июньышто японский самолет-шамыч Фучжоу олаш (Фуцзянь провинций столице) бомбым кышкеныт. Нуно 30 наре бомбым кудалтеныт. 20 еҥ утла колышо уло.

Кантон деч южный районын южо пунктышкыжат бомбым кышкеныт.

1200 еҥым арестоватлыме

15 июньышто Прага (Чехословакий) гыч увертарат: 14 июнь вашеш йӱдым Берлиныште, Кенигсбергыште да Вреснавльыште Германский тайне полице массовый арестоватлымашым ыштен. Чылаже 1200 еҥым арестоватлыме.

Талантан самырык музыкант шамыч лӱмеш кас эртаралтын

15 июньышто Брюссель гыч увертарат: 14 июньышто кастене СССР полпредствеш Эжен Изаи лӱмеш пианист-шамыч тӱнямбал конкурсышто лийше—Эмиль Гилельс, Яков Флиер, Павел Серебряков да Исаак Михновский да тугак СССР деч жюри член профессор С. Е. Фейнберг Советский колоний дене йолташла вашлиймаш лийын. Кас пеш шокшо да келшыме обстановкышто эртен. Самырык пианист-шамыч да профессор Фейнберг тиде кечын шке йолташ соотечественник-шамыч коклаште нигунамсе деч чот кумыл нӧлтын шоктеныт.

Йолташ ужин г о д ы м С С С Р полпред Рубинин йолташ, полпредстве ден торгпредстве пашаеҥ-шамыч самырык, талантан музыкант-шамычым шокшын саламленыт.

Таче эрдене советский пианист-шамыч-профессор С. Е. Фейнберг пелен автомобилеш шинчын Парижыш каеныт, нуно тушто концертым ышдат.

Отв. редактор— Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90. | Упол. Главлита Мар. АССР А—609. Тираж 3000 экз. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.